

فارسی پنجم

درس هفدهم

الف : واژه های هم خانواده (یادآوری)

هم خانواده : واژه هایی که ریشه ی مشترک داشته باشند یعنی سه حرف اصلی آن ها به ترتیب در آن واژه ها تکرار شده باشد.

واژه ها	حرف های مشترک اصلی
نظر - ناظر - نظارت	ن ظ ر
جسم - تجسم - اجسام	ج س م
عقل - عاقل - معقول	ع ق ل
قانع - قناعت	ق ن ع
تدبیر - مدبّر - تدابیر	د ب ر

ب : ترتیب واژه ها در جمله (ترتیب اجزای جمله)

در نوشته های معمولی اجزای جمله به این ترتیب قرار می گیرند :

نهاد + مفعول + متمم + فعل

سلیمان موری را در راهی دید

گاهی در شعرها برای رعایت وزن و آهنگ آن ، شاعران ترتیب اجزای جمله را رعایت نمی کنند و جای واژه ها را تغییر می دهند که هنگام نوشتن شعر به نثر و بازنویسی، باید جمله ها را مرتب کنیم.

متمم + نهاد + فعل + مفعول

به راهی در سلیمان دید موری

بکوش اندر بهار زندگانی   که شد پیرایه ی پیری ، جوانی   جا به جا شده
اندر بهار زندگانی بکوش   که جوانی، پیرایه ی پیری شد   مرتب شده

نکاتی در مورد نیایش

- ۱- در دو بیت اول شاعر از آرایه های تشبیه و جان بخشی استفاده کرده است.
درختان را به آدمیان (خاکیان) و شاخه های درختان را به «دست ها» تشبیه کرده است.
- ۲- نویسنده در بخش دوم، خداوند را مورد خطاب قرار داده (منادا) و تقاضای خود را بیان کرد.
- ۳- در بخش دوم از مفعول و گروه مفعولی استفاده شده است.
گروه مفعولی : به مفعول و وابسته های آن، یعنی اسم یا صفتی که همراه مفعول می آید می گویند. (مفعول بیش از یک کلمه)
- ۴- با دو پرسش از فعل جمله می توانیم مفعول یا گروه مفعولی را پیدا کنیم.
چه کسی را ؟ چه چیزی را ؟
ما را بدان نوری بپرور. چه کسی را بپرور ؟
غافلان را به لطف خود ببیدار کن. چه کسی را ببیدار کن ؟

با آرزوی موفقیت روز افزون برای شما عزیزان